

GLAVNI DIREKTOR KOMBINATA, BOGO BRATINA, ODGOVARJA NA VPRAŠANJA GLASNIKA

Ob zaključku poslovnega leta

Glasnik: Približuje se konec leta 1979. Kako ocenjujete poslovni rezultat kombinata Žito v letošnjem letu?

Bratina: Čeprav je težko v dokaj nestabilni situaciji prognozirati rezultate, mislim, da bomo leto 1979 v Žitu zaključili celo nekoliko bolje, kot smo načrtovali. V devetih mesecih smo presegli predvideno realizacijo, dohodek in čisti dohodek.

Osebnih dohodkov smo v primerjavi z letom 1978 bistveno povečali, vendar se gibljejo v mejah planirane mase in ne presegajo rasti dohodka. Ob nekoliko počasnejši rasti poslovnih stroškov je seveda tudi akumulacija višja od pričakovane. Doseženi rezultati so vsekakor plod smotrnega gospodarjenja in dela nas vseh. Dokaj močan vpliv pa imajo tudi drugi zunanji dejavniki, zlasti cene surovin, energije, gotovih proizvodov, kreditni pogoji in nekateri drugi zunanji vplivi.

Glasnik: Kje smo naredili največ?

Bratina: V vseh TOZD in delovni skupnosti skupnih služb smo se trudili doseči čimboljše rezultate in razreševali mnoge razvojne in tekoče probleme. Kje smo naredili največ, bi se težko oprelil. Menim pa, da je dograditev silosa v Domžalah, posodabljanje transporta v Mlinih, nove proizvodne linije v Šumiju, nova pekarna in slaščičarna v Brežicah, za leto 1979 velik razvojni korak in hkrati zalogaj. Nadalje, skoraj v vseh TOZD povečujemo obseg proizvodnje, spreminjamo strukturo proizvodov v korist zahtevnejših in akumulativnejših, uvažamo vrsto novih proizvodov itd. Povsod tod beležimo pozitivne rezultate.

Glasnik: Kako se kombinat Žito povezuje s primarno proizvodnjo in trgovino, kje so nove možnosti sodelovanja?

Bratina: V letošnjem letu smo morali zaradi slabe domače le-

tine spet uvoziti žito. In že sedaj se je pokazala možnost dolgoročnega dohodkovnega povezovanja s primarno proizvodnjo, o kateri smo se dogovorili z Žitoproduktom iz Zrenjanina. To nam je omogočilo, da si je Slovenija zagotovila $\frac{2}{3}$ potrebne surovine, naša delovna organizacija pa kar 90% na domačem trgu, ter da smo v minimalnem obsegu odvisni od uvoza. Potekajo dogovori s Sirmiumom iz Sremske Mitrovice, kjer je tudi možnost dolgoročno zagotoviti večje količine surovin. Na drugi strani

ditorstvo, delno mlevski izdelki in mehko pecivo) plasirano v pretežni meri na lokalnih tržiščih ali pa smo proizvajali za jugoslovanske razmere majhne količine.

V zadnjih letih pa obseg zlasti konditorske proizvodnje hitro narašča in smo bili med proizvajalci v Jugoslaviji v letu 1978 v proizvodnji žvečilne gume na prvem mestu, v proizvodnji bonbonov pa na drugem. To pa zahteva tudi ustrezno organizacijo prodajne funkcije, ki jo še nimamo.

uresničujemo tudi sporazum o skupni naložbi za izgradnjo skladišč v SOZD Mercator, kjer sovlagamo 400 starih milijonov. Želje trgovskih delovnih organizacij po našem partnerstvu so zelo velike, vendar jim zaenkrat v celoti nismo kos.

Glasnik: Nekateri izpostavljajo problem prodaje in zaloga, ki se kopičijo. Kako je s temi problemi?

Bratina: Za našo delovno organizacijo je bilo značilno, da plasma naših proizvodov v preteklosti ni povzročal nobenih problemov, ker je bila vrsta proizvodov sproti naročena (kruh), medtem ko je bila ostala proizvodnja (kon-

Menim, da se poleg kadrovske in organizacijske krepitve prodajne službe moramo spomniti tudi na potrebo po ustreznem obsegu ekonomske propagande, uskladitvi in seveda doslednem izpolnjevanju proizvodno-prodajnih planov, boljši distribuciji blaga, novih proizvodov, kvaliteti proizvodov itd.

Glasnik: Pogosto doživljamo v samoupravni organiziranosti spremembe. Ali se bomo in kdaj se bomo dokončno organizirali?

Bratina: Napačno je bilo misliti, da se razvijajoča organizacija združenega dela lahko enkrat za vselej samoupravno organizira. Dokaj hiter razvoj pri nas, nekatere specifičnosti kot tudi pogoji poslovanja, zahtevajo tudi te spremembe, in to moramo sprejeti kot nujno spremljevalko. V letošnjem letu so povsem dozoreli pogoji za ustanovitev nove temeljne organizacije (pekarna Bežigrad) ugotovili pa smo tudi, da druga ne izpolnjuje več vseh pogojev za poslovanje kot TOZD (tovarna testenin) in se ukinja. Do sprememb v organiziranosti DSSS bo pa tako prišlo.

Ne gre torej za popravljanje nekkih napak, ampak za z razvojem delovne organizacije pogojene procese.

Vse usahne, obtičijo mlini —
mir, domačnost sta zapisana davnini.
Živiljenje išče sebi nove struge,
nas meljejo kolesa druge.

Jaro Novak

Glasnik: Kako poteka priprava planov za leto 1980?

Bratina: Pri izdelavi in sprejemanju letnih planov smo precej napredovali. Mislim, da smo tudi bolje organizirani in kadrovske zasedeni v TOZD in skupnih službah in da ni več problemov za pravočasne priprave strokovnih gradiv kot osnove za samoupravne razprave in sprejemanje teh dokumentov. Problem zaradi katerega pogosto kasnimo s sprejemom in se bo morda tudi letos ponovil, je dolgotrajno dogovarjanje in usklajevanje, zlasti ko gre za plan DSSS in tudi TOZD skupnega pomena. Mislim, da bi svoj delež k hitrejšemu in uspešnejšemu dogovarjanju morali prispevati tako delavci DSSS kot tudi temeljne organizacije v čigar interesu te službe delajo. **Glasnik:** Pripravljamo srednjeročni plan kombinata za obdobje 1981—1985. Kaj bo v tem planu najpomembnejše?

Bratina: S pripravami srednjeročnega plana 81—85 smo pričeli pravočasno, saj temu vse skozi posvečamo precej pozornosti. Kljub temu, da so TOZD že sprejele smernice za plan še vedno večina ni sprejela osnutka elementov, ki so osnova za predstoječe usklajevanje ter oblikovanje samoupravnega sporazuma

o temeljih plana in končno za oblikovanje planov TOZD.

Glede na dosedanje izkušnje mislim, da je predstoječa naloga izredno težka in da bo za uspešno dokončanje te naloge potrebno več resnične pripravljenosti za sporazumevanje kot smo jo kazali v posameznih akcijah doslej. Mislim, da bodo morale pri tem biti bolj aktivne in vplivne družbenopolitične organizacije in samoupravni organi na vseh nivojih.

Glasnik: Kaj želite vi osebno sporočiti delovnim ljudem kombinata ob tej priložnosti, ko se poslavljamo od leta 1979?

Bratina: Leto 1980 v katerega stopamo je zadnje leto tekočega srednjeročnega obdobja v katerem smo si zastavili dokaj obsežne naloge. Treba bo vložiti veliko dela v dokončanje začete, pa bo to leto v katerem moramo izoblikovati programe za naslednje srednjeročno obdobje.

Če tem nalogam dodam še nekatere znane tekoče probleme gospodarjenja in dela, potem bomo morali v letu 1980 nadaljevati vsaj tako uspešno kot doslej.

Ob koncu želim vsem delavcem »Žita« srečno in uspešno novo leto!

TOZD PEKARNE LJUBLJANA PONUDILE ROKO PEKATETAM

Referendum o združitvi je bil v novembru. Delavci so se z glasovanjem odločili, da se TOZD Pekatete priključijo TOZD Pekarnam Ljubljana, ker jim je ta med prvimi v kombinatu ŽITO ponudila roko za skupno in solidarnostno pokrivanje izgube, ki je v letošnjem letu zelo pestila Pekatete. Obenem pa so Pekatete v tej solidarnostni potezi našle svojo socialno varnost. Na strojih za testenine, ki se ne bodo ustavili pa bodo verjetno še proizvajali testenine, kajti na tržišče in stalne trgovske odjemalce (kot tudi na potrošnike) ne smemo pozabiti čez noč.

Informativna služba ŽK ŽITO

Stanislav Pohleven

Tema meseca

Zaostreni pogoji gospodarjenja bodo tozdom tudi v prihodnjem letu nalagali izredno tehtno razporejanje in gospodarjenje z dohodkom. Istočasno se bo z zaostrenimi pogoji gospodarjenja srečala tudi delovna skupnost skupnih služb, tako da dogovor oziroma sprejem plana svobodne menjave dela za leto 1980, ki ga moramo sprejeti, ne bo za nikogar lahko delo.

Sprejeli smo že dvoje planov svobodne menjave dela, kjer smo si pridobili določene izkušnje. Na nekaterih področjih te menjave smo prišli že tako daleč, da resnično lahko govorimo o svobodni menjavi in ne o približnih merilih, ki so nam v preteklosti zamegljevali realno sliko.

Čeprav ta ugotovitev ne velja za vsa področja delovanja delovne skupnosti skupnih služb kljub temu ni več razlogov, da bi še naprej govorili o prehodnem obdobju oziroma, da ne bi k reševanju nekaterih spornih zadev, ki se bodo sigurno še pojavljale, pristopili izredno odgovorno. Tudi ni razloga, da bi pri tem opravilu nastopali vsak s svojega brega, ker so to skupni problemi in ker vsi zasledujemo končni smoter — čim boljše gospodarjenje in čim večji dohodek.

Ta dohodek pa skupno ustvarjajo, tako tozdi kot delovna skupnost, ki ji za njeno normalno in racionalno poslovanje tozdi zagotavljajo potrebna sredstva. Delovna skupnost je ta sredstva dosedaj več ali manj tudi dobila, preveč časa in sil in tudi dohodka pa smo izgubili ob neplodnih sestankih in pripravljanih novih in novih variant. Pri tem smo uspeli »proračun« DSSS zmanjšati za nekaj deset milijonov, mnogo več denarja pa nam je zbežalo v procesu dogovarjanja oziroma kasneje pri izvajanju letnih planov DSSS in tozdov.

Več kot gotovo je, da ta metoda ni dala zmagovalca in da smo verjetno bitko, katere rezultati bi se pokazali v še boljših poslovnih rezultatih, izgubili vsi, zato je mnogo pomembnejše, da TOZD v svojih sredinah dobro preudarjajo vsebino predloženega programa dela delovne skupnosti, ga dopolnijo s svojimi zahtevami in da potem dosledno zahtevajo njegovo tekoče in solidno izvrševanje, ter na rednih trimesečnih sejah komisije za nadzor svobodne menjave vrednotijo njegovo vsebinsko in materialno izvrševanje in v vseh primerih odstopanja ukrepajo. Le na ta način bo tudi možno bolj sistematično in hitreje izgrajevati merila in ugotavljati realen prispevek vsakogar pri realizaciji skupnih ciljev, ki so zajeti tudi v vsakoletnem planu svobodne menjave dela.

ANALIZA OPOZARJA

Biserka Davidović

Bolezni izostanki

V okviru proučevanja izkoriščenosti delovnega časa je v zadnjem obdobju vse večje zanimanje za ugotavljanje odsotnosti z dela zaradi bolezenskih dopustov.

Problem odsotnosti z dela zaradi bolezni je prisoten v celotnem jugoslovanskem gospodarstvu. Navajam podatke, ki jih je objavila Delavska enotnost:

»Statistika pravi, da je bilo v letu 1978 zaradi izostajanja z dela izgubljenih v Jugoslaviji 84,3 milijone delovnih dni, in da bo, sodeč po prvem polletju, ta številka letos dosegla 100 milijonov izgubljenih delovnih dni. To pomeni, da poprečno vsak dan izostane z dela 280 000 delavcev. Prapročno število, formalno 80 %, jih je na bolniški.«

Pa kaj pomeni kako je z bolezenskimi izostanki pri nas. V članku

bo navedenih nekaj podatkov iz analize bolezenske odsotnosti, ki jo je kadrovska služba opravila za DSSS za leto 1978.

V letu 1978 je bilo v DSSS zaradi bolezni izgubljenih 5370 delovnih dni, kar pomeni, da je vsak delavec DSSS izostal z dela 32 delovnih dni ali, da je bilo 17 delavcev odsotnih skozi vse leto. Podrobna analiza bolezenske odsotnosti kaže:

Da je bilo 6 % delovnih dni izgubljenih zaradi nesreč pri delu. Pri tem gre za poškodbe, ki nastanejo izven dela, to je na poti na delo ali z njega. Enak odstotek odsotnosti je bil tudi zaradi nege družinskega člana. V večini primerov gre za nego obolelega otroka. Ta odstotek je glede na veliko število mater z majhnimi otroci nizek.

Zaradi krajših bolezni je bilo iz-

gubljenih 33 % delovnih dni in 10 % zaradi resnih obolenj ali zdravljenja v bolnici.

Največ izostankov je bilo zaradi porodniških dopustov, kar je pogojeno z zaposlenostjo večjega števila žensk v DSSS. Tako je bilo zaradi porodniških dopustov odsotnih 18 delavk (9 iz FRS, 5 iz SS, 3 iz PES in 1 delavka iz Službe kontrola kvalitete).

Porodniških dopustov ne smemo šteti kot zaviralen faktor v procesu dela, saj se da porodniške dopuste planirati in lahko nadomeščanje odsotne delavke pravočasno pripravimo.

Prav zato podatki v nadaljnji analizi ne vključujejo odsotnosti zaradi porodniških dopustov.

Poprečni procenti bolezenske odsotnosti v obdobju enega leta so po organizacijskih enotah DSSS različni:

SEKTOR	Mesec											
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Splošni	8,4	4,7	4,9	8,6	9,1	9,9	7,1	7,3	6,3	6,1	11,9	7,1
FRS	7,2	7,4	5,6	10,8	4,4	4,9	6,1	4,7	5,3	7,5	13,2	10,1
PES		2,3	0,4	3,4	3,7	2,7		3,7	1,4	2,7		1,9
SKK	5,1	3,2	4,2	1,6	3,6	2,2		0,3		4,1	2,0	8,6
Poprečno:	5,9	5,3	4,3	7,8	5,6	6,7	4,8	5,6	4,4	5,8	9,6	7,0
				5,8					6,8			

Nadaljevanje na 4. strani

TOČKA NA DNEVNEM REDU DS KOMBINATA

Informativna služba ŽK Žito

Devetmesečna analiza poslovanja

I. Doseganje količinskega plana

Proizvedene količine v obdobju I—IX/79 se v glavnem gibljejo v okviru pričakovanih — planiranih. Največja odstopanja od plana se odražajo pri TOZD Pekarna Vrhnika, ki je devetmesečni plan preseglala za 11 %, medtem ko je TOZD Pekatete proizvedla 18 % manj, kot je bilo planirano za to obdobje. Če primerjamo proizvedene količine s planiranimi za to obdobje ugotovimo, da so TOZD Mlini preseglali plan za 6 %, TOZD Pekarne Ljubljana so proizvedle 1 % manj kot je bilo planirano, TOZD Šumi 6 % manj, TOZD Imperial 6 % manj, TOZD Dolenjska 10 % več, TOZD Pekarna Kranj 2 % manj, TOZD Gorenjka 1 % več, TOZD Pekarna Bežigrad pa 4 % manj, kot je bilo planirano za obdobje I—IX/79. Najmanj odstopanja od plana (pod 1 %) beležimo pri TOZD Triglav in TOZD Pekarna Krško.

Do povečane proizvodnje in presegega plana je pri TOZD Pekarna Vrhnika prišlo zaradi razširitve tržišča, ki ga pokriva TOZD Triglav. Pri TOZD Pekarna Novo mesto, je tudi precej preseglala planirano proizvodnjo. Do tega je prišlo zaradi preizkušene plana za leto 1979, saj so planirane količine za leto 1979 celo nižje

od proizvedenih v letu 1978. Ob upoštevanju operativnega plana pri TOZD Šumi ugotovimo, da so proizvedene količine za 4 % manjše od planiranih, vendar računamo, da se bo do konca leta proizvodnja toliko povečala, da bo dosežen letni plan, saj ne gre za velika odstopanja. TOZD Pekatete je že ves čas kritična TOZD, kljub rebalansu plan proizvodnje ni dosežen, odstopanja od prvotno postavljenega plana pa bi bila še večja.

Strukturo proizvodnje za mline, ki meljejo pšenico, ni mogoče primerjati s planirano zaradi novih tipov mok, saj drugačna meljava daje drugačen izplen posameznih vrst, zato za te mline prikazujemo samo planirano količino in strukturo mlevskih izdelkov. Pri ostalih žitih pa se struktura mlevskih izdelkov giblje v okviru plana.

Dosežena struktura pekarskih proizvodov je celo boljša od planirane, če gledamo pekarstvo v kombinatu kot celoto, saj je planirani delež posebnih kruhov v celotni proizvodnji 29,9 %, dosežen delež pa 33,8 %, tudi delež peciva v celotni proizvodnji je od planiranih 8,7 % porasel na doseženih 9,2 %. Dobro strukturo v primerjavi s planirano dosegajo pekarne Novo mesto, Krško, Vrhnika in

Črnomelj, neugodno pa pekarni Kamnik in Domžale. Stanje je podobno kot ob polletju, le da se je pekarnam z dobro strukturo pridružila še pekarna Črnomelj. Pri ostalih pekarnah se struktura giblje v okviru planirane. Na strukturo izpeke je vplivala tudi meljava novih tipov mok in se v proizvodnji pekarn pojavljajo novi tipi kruhov.

II. Delitev celotnega prihodka

V obdobju 9 mesecev letošnjega leta smo realizirali 1 605 679 993 din celotnega prihodka, kar pomeni, da smo dosegli letošnji plan 77,5 %. Če vzamemo kot normalno 75 %, je to za 3,3 % večji celotni prihodek. Povečan porast celotnega prihodka je v odvisnosti od porasta fizičnega obsega proizvodnje za 2,6 % v celoti, ostalo pa gre na račun doseženih podražitev v zadnjem obdobju.

Porabljena sredstva so večja oziroma dosežena 77,1 %; dohodek je rasel z nekoliko večjo stopnjo in predstavlja 78,7 % realiziranega v 9 mesecih (porast za 4,8 %). Čisti dohodek je realiziran 78,1 % ali 4,1 %. Osebnih dohodkov so realizirani v celoti za 74,6 %, torej so nekoliko pod planiranimi.

Nadaljevanje na 6. strani

Tudi v Skupnih službah so skromno proslavili Dan republike. Otroci iz Osnovne šole Boris Zihlerla so pod vodstvom tov. Vidmarjeve recitali pesmi iz naše borbene preteklosti. Uvodni govor je imel Michel Tome, ki je spregovoril o nastajanju nove Titove Jugoslavije

ZAPIS S SEJE OO ZK

Stanislav Pohleven

Izvolili novega sekretarja

V mesecu novembru se je sestala osnovna organizacija ZK Delovne skupnosti skupnih služb na volilni konferenci. Poleg obveznih zadev je bila na dnevnem redu tudi ocena družbenoekonomskih in družbenopolitičnih razmer v Delovni skupnosti skupnih služb. Ocena, ki sta jo podala Stanislav Pohleven in Miha Urbanija, je bila zelo kritična in tudi kasnejša razprava je ocenila podana izhodišča kot pravilna s pripombo, da so takšnemu stanju botrovale tudi objektivne okoliščine. Na podlagi ocene in razprave je osnovna organizacija ocenila, da kljub določenim objektivnim težavam sedanje vodstvo organizacije ni zadovoljivo

in v celoti opravilo zaupanih nalog.

Razprava je opozorila, da politično delo in dejavnost družbenopolitičnih organizacij, tako v DSSS kot v kombinatu, ni v vseh pogledih zadovoljivo in da je na tem področju premalo koordinacije med vsemi dejavniki.

Osnovna organizacija je sklenila, da se na podlagi danih prispevkov članov pripravi poročilo o dosedanjem delu organizacije, ki naj istočasno pomeni tudi osnovo za bodoče delo organizacije oziroma njenega novega vodstva.

Za novega sekretarja je osnovna organizacija izvolila Ivana Vukmana, vodjo službe avtomatske obdelave podatkov.

DVANAJST SLIK, DVANAJST AVTORJEV V AVLI KOMBINATA ŽITO

Na čast Dneva republike so člani Kulturno-umetniškega društva Vide Pregarčeve iz občine Ljubljana Moste-Polje razstavili v avli DSSS majhno razstavo svojih del. Predsednik društva Matjaž Rolih nam je povedal: »Zavzemamo se za razvijanje amaterske likovne kulture, ki jo posredujemo predvsem delovnemu človeku. Večina slikarjev, ki razstavlja v Žitu, so amaterji, samorastniki, ljudje, ki delajo in poleg dela še slikajo. Njihovi najpogostejši motivi so pokrajine, njihov slikarski atelje pa narava. Samo v prvobitnem stiku z naravo in v neizčrpi lepoti, ki se z njo opaja ustvarjalec, se najbolj neposredno sproščajo tiste zatajene energije, ki ob vsakdanjem delu in hlastanju skorajda zamro. Ob takem slikanju, ki je lahko harmonična dopolnitev k delu, pa slikarji obnavljajo svoje delovne zmožnosti in se notranje bogatijo. Nekateri med njimi se povzpnejo s trdim delom v sam vrh. Razstavljali smo že v drugih kolektivih kot so Saturnus, Vevče, Ravne na Koroškem, Dolsko, in povsod smo želi ugodne odmeve.«

Z ZADNJE SEJE DELAVSKEGA SVETA DO

Informativna služba ŽK ŽITO

Iz zapisnika o delegatskih vprašanjih

Na zadnji seji delavskega sveta delovne organizacije Živilskega kombinata ŽITO Ljubljana, ki je bila 16. novembra 1979, je bilo postavljenih nekaj delegatskih vprašanj.

Delegat TOZD Triglav Lesce je postavil vprašanje: »V srednjeročnem planu za obdobje 1976 do 1980 in tudi v rebalansu le-tega, je bila, kot investicija skupnega pomena za kombinat in ki naj bi se zgradila iz združenih sredstev TOZD opredeljena izgradnja nove tovarne čokolade. Glede na to, da je pred nami že novo srednjeročno obdobje in da do realizacije te investicije ni prišlo, nas zanima, kje so objektivni in subjektivni vzroki za nerealizacijo, kdo bo nosil odgovornost oziroma, kdo bo jamčil zaposlenim v TOZD Gorenjka, da ni ogrožena njihova socialna varnost? Od realizacije te investicije zavisi tudi nadaljna razvojna usmeritev TOZD Triglav in TOZD Gorenjka, in s tem v zvezi tudi obtežena naloga pri opredelitvi smernic in kasneje samega srednjeročnega plana TOZD Gorenjka in TOZD Triglav Lesce?«

Na to vprašanje sta podala odgovor glavni direktor Bogo Bratina in Ciril Udovič, direktor FGS: »Dogovarjanja na tem področju tečejo že od leta 1977 dalje. V srednjeročnem planu DO je zapisano, da je to skupna investicija, vendar ni točno definirano, kakšne obveznosti prevzemajo TOZD in Gorenjka sama. Leta 1977 je bil izdelan investicijski elaborat, v katerem je bila investicijska vrednost v višini 9 milijard. Ta program je temeljil na dohodkovnih osnovah, vendar

ga TOZD Imperial in TOZD Pekarina Krško ni sprejela. V tem času se je investicijska vrednost povečala trikratno, kar znaša 27 milijard. Ponovno je bil izdelan samoupravni sporazum, ki temelji na kreditni osnovi, ki je bil sprejet in podpisan junija 1979. Ko je bil omenjeni samoupravni sporazum podpisan, je bil dostavljen Ljubljanski banki in zdaj čakamo, da bo program izgradnje TOZD Gorenjka obravnaval izvršilni odbor Ljubljanske banke.« Glavni direktor je poudaril, da socialna ogroženost v TOZD Gorenjka ni prisotna, kar je razvidno iz rezultatov. Če pa delavci TOZD Gorenjka in TOZD Triglav Lesce

smatrajo, da je potrebno ugotoviti odgovornost odgovornih delavcev, je potrebno v ta namen imenovati ustrezno komisijo oziroma to naj bi opravila samoupravna delavska kontrola.

Delegat TOZD Pekarne Bežigrad je postavil vprašanje, kdaj se bo dokončno uredil problem prehrane v kombinatu ŽITO?

Odgovor na to vprašanje je podal Marjan Jerman: »Problematika prehrane delavcev Žita se že delno rešuje. Delavski sveti TOZD in DSSS naj bi sprejeli ustrezne sklepe, na kakšen način bi združevali sredstva in na podlagi letih bi se izdelal samoupravni

KAKŠEN NAJ BO NAŠ GLASNIK?

Uredništvo

Odkrito soočenje zrcali zdrave odnose

Časopis je živ organizem takrat, ko se v njem odražajo vsi bistveni problemi družbe v kateri živimo, sredine v kateri delamo, ljudi, s katerimi rešujemo naša življenjska vprašanja. Da pa lahko postane takšen, ni le skrb peščice ljudi, ki hlastno iščejo informacije, trkajo na razna vrata, ki mnogokrat zaman čakajo na pisma, vesti, članke in izjave, pač pa odraža živ utrip vseh delovnih ljudi.

Da bi postal naš Glasnik boljši, pestrejši, bogatejši, iščemo nova pota. Radi bi izhajali pogosteje, pa so cene tiskanja visoke, zato smo obsojeni na mesečnik. Članke v mesečniku pa morajo imeti trajnejšo težo. Zato je potrebna cela vrsta strokovno usposobljenih ljudi, ki bi bili pripravljene pisati. Poleg tega pa nas zanimajo tudi kratke vesti, ki bi odražale resničen utrip posameznih tozdov, članki, ki govore o vseh človeških problemih, ki jih lahko napiše vsak, pa čeprav ne pozna gramatike ali če »nima žilice«, samo da je vest resnična in pereča.

Radi bi več pošte, dopisov, vesti! Ste se že vprašali, kdo iz vašega tozda nam je sploh poslal vsaj en stavek? Koga ste zadolžili za obveščanje? Brez vašega sodelovanja časopis ne bo dovolj živ, novinar, ki je poklicno zadolžen za pisanje, pa tudi »nima gigantov rok stotero«, da bi lastno obredel vseh 17 tozdov in sam zbiral množico podatkov, ki se kopiči na pisalnih mizah, po sestankih, sejnih, zasedanjih...

Pomembno pa je, če nas zanima resnica, če smo pogumni, da se z njo soočimo in napake in probleme rešujemo. Noj z glavo v pesku ničesar ne rešuje, pač pa beži pred svetom. Težko je pisati pogumno za plahe ali celo strahopetne! Časopis ni orodje posameznih tozdov, pač pa veliko bojišče mnenj in sodb.

Kadar je neko mnenje ali stališče napačno, se lahko oglasi nekdo, ki misli drugače — s pismom in odkrito besedo, pod katero se podpiše tako, kot se morajo pod vsak članek podpisati vsi pisci tega sveta. Takšen demokratičen, samoupravljalni način izmenjave mnenj edini vodi k pogumnemu reševanju perečih vprašanj. Izognemo pa se tudi polresnicam, šušljanju in enostranskim sodbam samozancev.

Seveda pa je treba ljudi navaditi na tako besedo, kar pa je včasih malce — boleče. Najlaže je nekje na varnem in toplim izrekat i sodbe, ki lahko dušijo zdravo ustvarjalnost. Vedeti moramo, da je napisana beseda j a v n a in da nam pomaga k sporazumevanju.

Žitova zunanja trgovina

Izvoz Imperialove žvečilne gume

V sodelovanju z avstrijsko firmo Gschwandtner iz Salzburga je izvozni oddelek TOZD Blagovni promet v Žitu sklenil pogodbo za prodajo Imperialove žvečilne gume v obliki cigaret. Po tej pogodbi bo TOZD Imperial iz Krškega izvozil 300 000 prodajnih kartonov žvečilnega gumija že v januarju leta 1980. Omenjena firma je naš priložnostni a stalni kupec. S pomočjo izvoznega oddelka nabavljajo enkrat ali dvakrat na leto manjšo količino žvečilnega gumija, ki ga rabi kot sestavni del za svoja zbirna pakiranja.

Naš proizvod tako prodajajo skupaj z drugimi.

Sedaj so se odločili, da za svoje lastne potrebe izdelajo design zaščitnega znaka, ki bo na naslovni strani škatle z Imperialovimi proizvodi.

Žito na največji svetovni konditorski razstavi ISM 80

Na največjem mednarodnem konditorskem sejmu, ki bo v Kölnu od 28. 1. 1980 do 1. 2. 1980, bodo med svetovnimi konditorskimi velikani razstavljale svoje proizvode tudi Žitove temeljne organizacije Imperial, Triglav, Šumi in Gorenjka. Obiskovalcem z vsega sveta bodo predstavili svoje izdelke: žvečilno gumo, bonbone, čokolado in pecivo.

Ta sejem, ki je po svojem ugledu nedvomno najpomembnejši, bo velika priložnost za pridobivanje novih kupcev in za morebitno sklepanje novih dogovorov.

Za naše podjetje je vsekakor pomembno, da se pojavlja v areni — tržišču, kjer odloča predvsem kvaliteta in ugled, pa tudi komercialna spretnost in domiselnost.

DESET LET ZUNANJE TRGOVINE KOMBINATA

Uredništvo Glasnika

Od partnerstva do tržišča

Letos poteka 10 let odkar je bila v kombinatu ustanovljena zunanjetrgovinska služba, ki je sedaj v sklopu TOZD Blagovni promet, in opravlja naloge na področju uvoza in izvoza. Da bi se seznanili in obenem predstavili to službo, smo se v uredništvu Glasnika odločili za pogovor z direktorjem tega sektorja Blažem Veberom.

Glasnik: Deset let ste že vodja službe za uvoz in izvoz, tako rekoč od samega njenega nastanka. Kako je prišlo do ustanovitve te službe v kombinatu Žito?

Veber: »Delovne organizacije pridejo dandanes pri svojem poslovanju prej ali slej do zaključka, da se morajo vključiti v mednarodno delitev dela. To je mogoče storiti na dva načina: posredno, prek specializiranih organizacij za zunanjo trgovino ali pa neposredno, z lastno zunanjetrgovinsko organizacijo. Žito se je v svojem prvotnem razvoju najprej vključevalo v to mednarodno menjavo, na tržišče posredno, prek zunanjetrgovinskih organizacij. V letu 1969 pa je DO Živilski kombinat Žito sklenila organizirati lastno zunanjetrgovinsko dejavnost, z željo izboljšati tehnologijo v pekarstvu, s čimer se je kombinat srečeval že poprej, ko je posredoval jugoslovanski pekarski industriji izkušnje firme C. H. Boehringer, tako da je posredoval njihovo tehnologijo in aditive tudi drugim. Pri tem delu, ki je bilo v nekem smislu v Jugoslaviji pionirsko delo — prehod z obrtnega na industrijski način izdelovanja kruha — je Žito predvsem z lastnimi izkušnjami in uporabo tehnologije pomembno prispevalo k razvoju pekarske tehnologije v Jugoslaviji.

Za izvajanje teh del, je delavski svet sprejel sklep, po katerem se je v okviru takratnega komercialnega sektorja v skupnih službah formirala posebna služba za zunanjo trgovino.

V manj kot mesec dni so bili sprejeti vsi potrebni akti za ustanovitev takšne službe.

Glasnik: Kdaj je služba pričela uvažati?

Veber: »Prve artikle smo uvozili v decembru, pred desetimi leti. Žito se je takrat registriralo za opravljanje sledečih nalog s področja zunanje trgovine: uvoz za lastne potrebe, izvoz lastnih izdelkov in zastopanje tujih firm. Postopoma se je ta služba kadrovske in strokovno izpopolnjevala in prevzemala od nabavne službe uvoz repromateriala za vse naše delovne enote, ki je potekal poprej s posredovanjem različnih uvoznih organizacij.

Po dveh letih pa smo začeli izvažati naše izdelke. To delo je potekalo drugače kot pri specializiranih zunanjetrgovinskih organizacijah. Le-te so posredovale naše izdelke, predvsem žvečilno gumo in tovrstne izdelke priložnostno, kjer se je ponudila prilika. Sistematično in dolgoročno sodelovanje s tujimi partnerji — pa je naš cilj.

Glasnik: »Kakšne večje naloge ste v tem času opravili za Žito?«
Veber: »Začetki so bili skromni. Preusmerjati smo začeli nabavo od uvoznih organizacij na našo

zunanjetrgovinsko službo. Uvoz repromateriala, embalaže, rezervnih delov in opreme, so bila naša glavna področja. V zadnjem času, ko se je uvoz opreme vezal na izvoz, smo se povezali s specializiranimi uvoznimi organizacijami, ki so opravile za nas tisti uvoz, ki ga mi nismo mogli. Podrobneje bi lahko naše delo ocenili tozdi, za katere posluje naš sektor. (Imperial, Šumi, Mlini, Triglav, Gorenjka, manj Pekarne — ki so vezane na aditive za svojo proizvodnjo, deloma na uvoz opreme).«

Glasnik: Sedaj vas dela osem v tem sektorju. Posamezni tozdi so razširili proizvodnjo. Direktorji trde, da je področje preširoko. Kaj menite o tem?

Veber: »Naša služba je tudi kadrovske napredovala. V začetku sva bila zaposlena dva, za izvoz bi rabili ljudi določenega profila. Šef izvoza naj bi izključno deloval pri pospeševanju te dejavnosti. Naše izvozne možnosti so zelo omejene, naš izvoz pa moramo povečati, če si hočemo v prihodnje zagotoviti ustrezne pravice za prepotrebni uvoz tistih repromaterialov, ki jih potrebujejo vse naše temeljne organizacije za nemoteno proizvodnjo.«

Glasnik: Kaj se nam obeta v novem letu pri uvozu?«

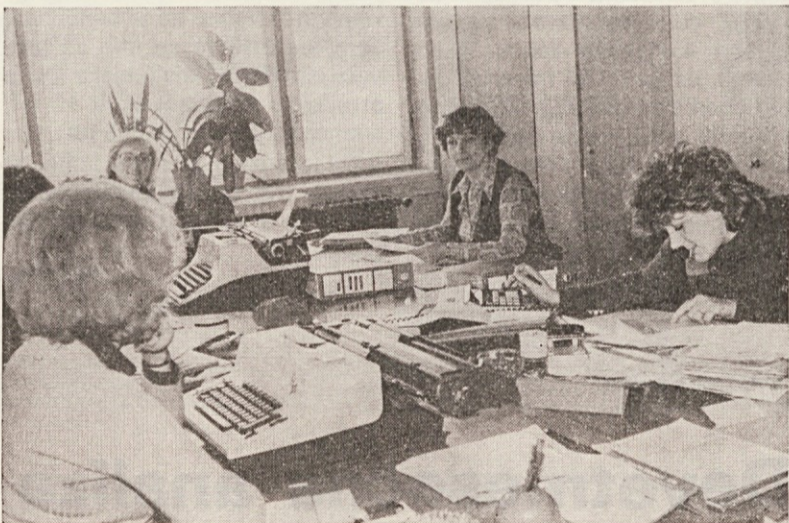
Veber: »Temeljne organizacije, ki se ukvarjajo z zunanjetrgovinsko menjavo, so organizirane v

lepe uspehe. Njegove izdelke izvažamo ne le firmi Hitschler pač pa smo izvažali te izdelke v Madžarsko, na Češko, Avstrijo, Anglijo; s posredstvom našega partnerja Hitschlerja pa tudi v arabske države. Za izvoz v dežele tretjega sveta pa ne zadostuje posrednik, temveč moramo danes tudi sami nekaj storiti, da bomo neposredno izvažali v nerazvite države, ki so naše najbolj perspektivno tržišče. Temu cilju je veljalo tudi sodelovanje na jugoslovanski razstavi v Kuvajtu. Ta zaloga bolj zadeva poslovanje na domačem tržišču kot izvoz. Ta zaloga ni tista, ki bi bila primerna za izvoz, kjer določena tuja tržišča zahtevajo drugačne izdelke. Zato vprašanje zaloge ne moremo reševati prek izvoznega oddelka pač pa lahko rešujemo to vprašanje v povezavi z razvojnim oddelkom z novimi izdelki, ki bi bili primerni za izvoz. Tu ne gre le za embalažo, temveč za povsem nove proizvode, primerne za tuja tržišča.

S firmo Hitschler smo se že dogovorili za nove proizvode, vendar jih zaradi uvoza nove opreme letos še nismo mogli izdelati.«

Glasnik: Deset let ste že v kombinatu in v tem času ste imeli nešteto stikov s poslovnimi partnerji. Ali bi nam lahko povedali nekaj o organiziranosti in poslovanju kombinata?

Veber: »Dejavnost našega kombinata je zelo perspektivna, zato

samoupravni interesni skupnosti za ekonomsko poslovanje s tujino. V okviru te skupnosti pridobivajo svoje pravice in prispevajo k pravicam te skupnosti s svojim izvozom. Artikli, ki ji trenutno izvažamo so: žvečilna guma in delno proizvodi Šumija. To pa ni dovolj. V prihodnje bomo morali posvetiti več pozornosti pripravi proizvodov za izvoz, kajti miselnost, da lahko izvozimo tisto, kar nam ostaja pri prodaji na domačem tržišču je zgrešena. Pri izvozu nismo omejeni le na dve, tri temeljne organizacije, pač pa je treba iskati možnost v vseh temeljnih organizacijah, ki lahko kakorkoli pripravijo določen proizvod za izvoz. Seveda je treba razvijati predvsem tiste artikle za izvoz, ki se lahko izkažejo najrentabilnejše.

Glasnik: Pisali smo o TOZD Imperial in polnem skladišču žvečilnih gumijev. Ali bi nam lahko o tem povedali kaj več?

Veber: »TOZD Imperial se že od leta 1972 intenzivno vključuje v izvoz, pri čemer je dosegel že

mislim, da ima velike možnosti za razširitev svojega poslovanja tako na domačem kot na tujem tržišču. Pred uveljavitvijo zakona o združenem delu je poslovalo Žito kot vse druge podobne organizacije v Jugoslaviji — kot centralizirana delovna organizacija. Uveljavitev ZZZD pa je nujno terjala določeno decentralizacijo, ki se je realizirala z ustanovitvijo sedanjih temeljnih organizacij. Pri tej decentralizaciji pa smo prezrli nekaj: vsaka temeljna organizacija namreč ne more poslovati povsem neodvisno od celotne delovne organizacije, temveč je DO tista, ki združuje predvsem pospešeno amortizacijo na nivoju DO in vodi enotno investicijsko politiko, s čimer prispeva k uresničenju družbenega plana, v smislu DO in širših interesnih skupnosti, od občine do republike.

Drobitev sredstev za razširjeno reprodukcijo na temeljne organizacije je tista osnovna hiba, ki povzroča v današnjem poslovanju največje težave tako te-

Blaž Veber odgovarja na vprašanja za Glasnik

meljnim organizacijam kot tudi DO. Vse to pa se odraža na zunanjetrgovinski menjavi, ker ni rešen način stimulacije izvoza znotraj DO.

Glasnik: Kako organizirati vaš sektor, da bi najbolj izpolnjeval zahteve tozdov, za katere delate?

Veber: »Osnovna težava za notranje in zunanje poslovanje je v neurejenih dohodkovnih odnosih. Manjka princip dohodkovne povezave v okviru DO. Kdo pa naj postavi ta princip, je vprašanje, na katerega še ni doslej nihče odgovoril. Skupne službe bi morale izdelati predlog temeljnih načel za nadaljnje delo na tem področju.

Za razširitev naše službe je treba najprej rešiti prostorsko stisko, za to imamo zadolženo posebno službo. V prostorsko stisko smo zašli zato, ker normalna rast naše službe terja več ljudi.

Glasnik: Bili ste v Sovjetski zvezi. S kom naj se Žito poveže v svoji panogi za uspešen nastop na tem tržišču?

Veber: To vprašanje moramo razširiti. Gre za razširitev našega izvoza. Doslej smo si prizadevali, da prodremo na zahodna tržišča, da bi si zagotovili konvertibilne valute, ki prispevajo k povečanju naših pravic za uvoz. Tuja tržišča lahko delimo na zahodno in vzhodnoevropsko ter na tretji svet. Naše možnosti na zahodnem trgu so vsekakor omejene z raznimi carinskimi omejitvami, zlasti velika ovira je EGS, saj njeni predpisi v veliki meri praktično onemogočajo izvoz jugoslovanskega blaga na to tržišče. Države, združene v okviru SEV, so zaščitene z lastno zunanjetrgovinsko politiko. Tako nam ostaja še najbolj perspektivno področje — države v razvoju, ki mu moramo v prihodnje posvetiti vso pozornost.

Glasnik: Kam z našimi izdelki?

Veber: Kljub vsem oviram je najlažja pot na zahodno tržišče, ki je prepolno lastne proizvodnje, vendar za nas najlažje dosegljivo. V okviru naše DO moramo sistematično proučevati možnosti za plasma našega blaga v nerazvitih, afriških in drugih deželah, od koder so številna povpraševanja. Kljub veliki riziku pa moramo naš izvoz usmeriti tudi v te države.

Glasnik: Kako bi pa pri nas — pri tem sestavu sil — naredili analizo tržišča? In kdo?

Veber: »Sedanja organiziranost naše DO takšnega pristopa ne omogoča, kajti razdelitev marketinških funkcij na tri organizacije je nesprejemljiva. V sedanji organizaciji je vključen marketing oz. razvoj na treh straneh: v okviru skupnih služb v plansko-ekonomskem sektorju, drugič v tozdu Razvoj-Inženiring in tretjič v okviru tozda Blagovni promet. S tem smo možnosti in delovno silo, ki bi lahko delovala na področju marketinga, razdrobili. Za-

to tu nimamo nobenih dalekosežnih raziskav niti možnosti, da bi kaj podobnega organizirali.«

Glasnik: Kako organizirati marketing pri nas?

Veber: »Marketing je tista služba, ki bi morala biti osrednja sila v nadaljnjem razvoju kombinata. Organizirana bi morala biti na nivoju DO in neposredno podrejena glavnemu direktorju. Imeti bi morala vpliv na nadaljnji razvoj kombinata, dajati osnovne smernice razvoja za proizvodnjo in tržišče. Izhajati bi morala iz potreb in poznavanja potreb na domačem in tujem tržišču. Tega pa si v podrejeni vlogi v okviru kateregakoli tozda ali v službi v okviru skupnih služb, ne more privoščiti.«

Glasnik: Kaj je z zunanjetrgovinsko registracijo?

Veber: »TOZD Blagovni promet še ni dokončno registriran pri sodišču glede na zunanjetrgovinsko dejavnost. Za tako registracijo je potrebno pridobiti mnenje republiškega komiteja za ekonomske odnose s tujino, ki jih izda na osnovi predloženih samoupravnih aktov in listin o kvalifikacij kadrov in o dohodkovni povezanosti temeljne organizacije Blagovni promet s proizvodnimi temeljnimi organizacijami. Naša DO je sicer vse potrebne dokumente predložila temu komiteju, vendar do danes še nismo dobili njihovega mnenja. Razlogov za to je več. Ko smo prvič predložili dokumentacijo, se je samoupravni sporazum o povezanosti TOZD. Blagovni promet s proizvodnimi TOZD — izgubil, zato smo samoupravne akte ponovno predložili. Izpolnjujemo vse pogoje tako glede kadrov kot možnosti poslovanja. Pomislek je le o zgornj omenjenem samoupravnem sporazumu s proizvodnimi temeljnimi organizacijami, ki so nezadovoljivo rešeni v naših samoupravnih aktih. Taka nezadovoljiva rešitev pa izhaja iz tega, ker do danes še ni podan osnovni princip dohodkovnega poslovanja v okviru DO Žito.«

Glasnik: Kako je z deviznim planiranjem za naslednje leto oziroma za srednjeročno obdobje?

Veber: »Smo v času ko izdelujemo srednjeročni plan in plan za leto 1980—84. Pri zunanjetrgovinskem poslovanju imamo pri načrtu težave zato, ker še niso postavljeni plani posameznih proizvodnih organizacij za naslednje leto in DO, iz katerih bi izhajali pri izdelavi zunanjetrgovinskih planov.

Glasnik: Kdo je dolžan sestaviti plane in zakaj jih še ni?

Veber: »Za plane temeljnih organizacij so zadolžene temeljne organizacije, za celoten plan DO pa plansko-ekonomski sektor, ki bi moral posredovati principe planiranja posameznim temeljnim organizacijam.

Od partnerstva do tržišča

Pri nas si je težko zamisliti, da bi lahko našli skupni imenovalec za 16 ali 17 neodvisno postavljenih razvojnih planov, kajti tak imenovalec bi lahko našli samo tedaj, če bi DO postavila osnovne principe planiranja posameznih temeljnih organizacij, ne pa iskala rešitev v skupnem imenovalcu različnih razhajajočih se (divergentnih) planiranj posameznih temeljnih organizacij.

Glasnik: Kako potekajo dogovori za izvoz s tozdi?

Veber: »Ti dogovori potekajo v okviru samoupravnega sporazuma, ki so ga temeljne organizacije sklenile za zunanjetrgovinsko poslovanje. Ta sporazum pa ne daje tistih okvirov za vključevanje v mednarodno menjavo kot bi jih moral dajati. V naš sporazum bi bilo potrebno vnesti princip dohodkovnih odnosov, ki bi stimuliral tiste temeljne organizacije, ki imajo večjo možnost za vključitev v izvoz na račun tistih, ki morajo zgolj uvažati, nimajo pa možnosti izvoza.«

Glasnik: Katere so možnosti izvoza in uvoza v letu 1980?

Veber: »Samoupravna skupnost za ekonomske stike s tujino, sprejema priglasitve planov temeljnih organizacij (zadnji rok) do 23. 11. 1979.

Sklep te skupnosti pa je, da tiste temeljne organizacije, ki ne bodo planirale svojih ekonomskih odnosov s tujino, ne bodo mogle uresničevati teh odnosov, če jih niso planirale.

Zato je razumljivo, da se je zunanjetrgovinski sektor znašel v preteklem mesecu pred zelo odgovorno nalogo — **Kako posredovati plan zlasti za tiste temeljne organizacije, ki niso pomembno vezane na izvoz in uvoz.**

Vsaka temeljna organizacija dobiva gradivo te skupnosti, večina pa ga niti ne prečita, kaj šele, da bi podrobneje obravnavala

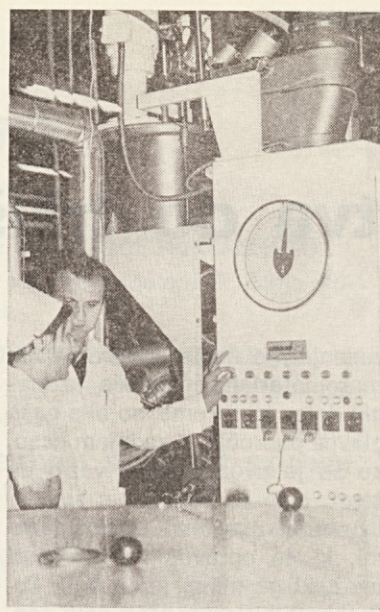
problematiko s tega področja. Zato smo uspeli posredovati plan ekonomskih odnosov s tujino samo za nekatere temeljne organizacije tej skupnosti. Gospodarska zbornica Slovenije pa nas je pred dnevi opozorila, da moramo tudi za manjkajočih 5 temeljnih organizacij do 23. 11. 1979 dostaviti ta plan.«

Glasnik: Kateri tozdi naj izvažajo in koliko, da si zagotovimo devizno kvoto za uvoz repromateriala?

Veber: »Kljub težnji, da se čim bolj osamosvojimo pri uvozu osnovnih reprodukcijskih surovin oziroma da preidemo k uporabi domačih surovin za našo proizvodnjo, je še vedno mnogo surovin, za katere smo vezani na uvoz. Postavlja se vprašanje, kako si pridobiti osnovne pravice za pridobitev uvoznih pravic za nujno potrebne repromaterial. Obstajata dve možnosti: da si pridobimo te možnosti z lastnim izvozom ali pa da se dohodkovno povezujemo z drugimi organizacijami, ki imajo večji izvoz kot pa potrebe po uvozu. Tako dohodkovno povezovanje z drugimi organizacijami pa je drago, dražje od sistematičnega izvoza naših izdelkov. Zato moramo začeti razvijati lastno proizvodnjo za izvoz, poprej pa moramo ustrezno rešiti dohodkovno povezovanje temeljnih organizacij v okviru DO. Letos z lastnimi pravicami nismo uspeli zagotoviti zadostnega uvoza surovin za nemoteno proizvodnjo, zato smo se morali povezovati z drugimi DO, da bi pridobili te pravice (Mercator, Slovenija sadje, Emona). Ugotoviti moramo kaj tuja tržišča potrebujejo, izdelati za njih ustrezne izdelke in jih ponuditi. V naslednjem letu mislimo nastopati na tržišču Sovjetske zveze v sodelovanju s Slovenijalesom in Emono ter ugotoviti naše mož-

nosti za plasma izdelkov na tem tržišču. Naše možnosti pa so minimalne, saj potekajo ti posli po kompenzacijskem principu, kjer je potrebno uvoziti enako vrednost kot je izvožena.«

Franc Kovačič, direktor TOZD Imperial, je dejal o dosedanjem sodelovanju s službo za izvoz-uvoz: »V teh dosedanjih izvoznih prizadevanjih je bil v veliki večini TOZD Imperial, ki je prek službe za izvoz-uvoz organiziral svoje posle. Ta služba pa je znala uspešno in pravočasno oceniti tržno situacijo, predvsem na zahtevnih tržiščih kot je nemško, angleško, avstrijsko, in se pod težkimi pogoji prebijati do boljšega. TOZD Imperial je vedno s službo izvoza-uvoza znal najti skupni dogovor, in tako je ta uspela vsako leto izvoziti naše proizvode v precejšnjih količinah, kar včasih ni uspelo drugim jugoslovanskim proizvajalcem. Skupno smo poskrbeli, da je bilo blago kvalitetno ter da smo dobavne roke kvalitetno izvajali. To pa nam je prineslo ugled, spoštovanje in zaupanje. Istočasno pa nam je odprlo možnosti, da smo se povezali s firmo Hirschler. V ta namen smo sklenili pogodbo o poslovno-tehničnem sodelovanju, na podlagi katere je že delno firma Hirschler odstopila svojo strojno opremo za Imperial. To pa hkrati omogoča, da bo razvoj temeljne organizacije v naslednjem 5-letnem obdobju slonel na izvozu. Po predvidevanjih se bo fizični obseg proizvodnje povečal za 100 %, celotnega izvoza pa naj bi bilo 45 %. Ob koncu lahko povem, da je TOZD Imperial dobro sodeloval in še vedno dobro sodeluje s službo za izvoz-uvoz. Usluge, ki jih opravlja za našo temeljno organizacijo so dovolj kvalitetne, ekspeditivne in poslovno uspešne.

Nova linija v Šumiju

Janez Železnikar

TOZD Šumi v korak s tehnologijo

Ana Marjanovič

Nova linija za večjo proizvodnjo

Pred dobrim mesecem je začela v TOZD Šumi obratovati nova proizvodnja linija za trde in polnjene bonbone, ena od najsodobnejših linij za tovrstno proizvodnjo. Nova proizvodnja linija, ki prihaja iz Hannovra od znane firme Otto Hansel, ima zelo visoke kapacitete. O tem, kako se je TOZD Šumi odločil za nakup nove linije, smo se pogovarjali z Brankom Miheličem, tehničnim vodjem v TOZD Šumi, in je dejal: »Že leta 1974, ko smo se preselili v sedanje prostore na Šmartinski, smo najprej modernizirali proizvodnjo desertnega oddelka. V planu za obdobje 1976—1980 pa smo se odločili, da moderniziramo proizvodno linijo bonbonov, kajti stare linije so bile že preveč istrošene (življenjska doba strojev je ponavadi okoli 10 let, amortizacijska pa okoli 5 let). No, in tako smo s to novo linijo, ki že dela trde in polnjene bonbone, skorajda v celoti realizirali naš plan.«

Povejte prednosti nove linije? »Nova linija je popolnoma avtomatizirana: nastavijo se programi za bonbone, a teh je pet in linija dela bonbone. Sicer pa ta nova linija zahteva zelo kvalitetno surovino in kvalitetno upravljanje z njo. Ima zelo visoko kapaciteto, ker lahko v osmih urah proizvede 10 ton bonbonov, dovolj pa je, da z njo upravljajo štirje kvalificirani delavci. Obenem je na tej novi liniji, na kateri bomo začeli delati tudi nove proizvode — takoimenovane mozirajoče bonbone, ki se zaenkrat še ne proizvajajo v Jugoslaviji (smo med prvimi) možna uporaba sirupa, ki je cenejši od sladkorja. Torej, nova linija ima nekaj tehničnih rešitev — doziranje. Tudi zavijalni strojni park pri karamelih smo modernizirali. Ta karmelna je kmalu po tistem, ko smo dobili stroj od firme Theergarten, ki spada po tehnologiji v sam evropski vrh.«

Nadaljevanje na 7. strani

BITENČEVI ŽIVILSKI DNEVI

Andrej Košak

Vsakoletni seminarji

Peto leto teče, odkar so se začeli v okviru visokošolske temeljne organizacije združenega dela živilsko-tehnološkega oddelka Biotehnične fakultete in Sekcije živilskih tehnologov pri Društvu živilskih, prehranbenih in strokovnih delavcev SRS — prvi živilski dnevi. Potekali so pod vodstvom prof. dr. Franca Bučarja. Pozneje, leta 1978, so se ti dnevi poimenovali po preminulem stalnem sodelavcu in rednem profesorju na Biotehnični fakulteti, dr. Francu Bitencu.

Hiter razvoj živilske znanosti in prakse narekuje neprekinjeno presajanje novih spoznanj v prakso. Z rastjo živilsko-tehnološkega oddelka in števila strokovnjakov v praksi so dozorele razmere za redno podiplomsko izobraževanje. Iz te potrebe so nastali Bitenčevi živilski dnevi.

Vsako leto potekajo v decembru, nanje pa so vabljeni strokovnjaki iz živilske industrije pa tudi iz sorodnih dejavnosti. Vsakoletno srečanje popetri določena aktualna tema s področja živil-

stva, istočasno pa je namen teh srečanj medsebojno izmenjavanje izkušenj, priložnost za razgovor o težavah in radostih življenja delavcev, ki jih družijo isti poklici.

Kot rečeno, Bitenčevi živilski dnevi so se pričeli leta 1975, na temo Senzorika živil. Trinajst znanstvenikov iz vse Jugoslavije je obravnavalo problematiko senzorične živil, njen razvoj, metode vrednotenja ter mesto in vlogo senzorične lastnosti v skupini kakovosti živil.

Pozneje smo obravnavali še teme kot so: zdravje in hrana, voda — v letu 1978 pa splošne teme s področja živilskega inženirstva ali, kakor še pravimo — s področja procesne tehnike oz. področja temeljnih živilskih tehnologij.

Letos, ko slavimo že malo, peto obletnico, bomo na dvodnevem srečanju govorili o mikrobih. Ta vprašanja so zanas živilce vsekakor zanimiva, kajti prav mikrobi, tako koristni kakor škodljivi, so naši redni spremljevalci.

Nadaljevanje z 2. strani

Devetmesečna analiza poslovanja

V strukturi celotnega prihodka smo torej realizirali za 1,6 % večji dohodek, medtem ko je čisti dohodek večji za 1,1 %. Vendar pa, če razčlenjujemo naprej strukturo čistega dohodka so — osebni dohodki za 4,4 % nižji od planiranih in predstavljajo v strukturi čistega dohodka le 71,9 % medtem, ko smo planirali 75,5 %. Še bolj zadovoljliva pa je ugotovitev, da je akumulacija, to so sredstva poslovnega sklada, rezervnega in pospešene amortizacije precej večja in predstavljajo za 15,9 % večji delež v strukturi celotnega prihodka kot smo predvidevali v začetku leta. Tako kot smo ob polletnih rezultatih ugotavljali, da so rezultati na ravni delovne organizacije, dokaj obetavni lahko z gotovostjo trdimo tudi sedaj, vendar pa, kot smo ugotavljali tedaj, tudi danes tega za posamezne dejavnosti ne moremo trditi, čeprav se rezultati izboljšujejo. Tako je mlinška industrija po vseh spremembah v zadnjem obdobju dobila le skromen delež.

Nov pravilnik o kvaliteti žit in mlevskih izdelkov, nova struktura meljave, nove cene pšenice, zraven vsega pa še izredno slaba letina pšenice, ki je povzročila težke pogoje nakupa pšenice nad garantiranimi cenami so naredili svoje. Kljub temu pa so rezultati boljši kot v polletju, posebej ker je bila tudi proizvodnja v zadnjih treh mesecih večja kot v prvem polletju. Tudi za bodoče poslovanje ocenjujemo na osnovi devet mesečnih rezultatov, da bodo uspešni in da bo dosežena akumulacija še večja. TOZD Pekatete so še vedno v izgubi, vendar se je le-ta precej zmanjšala v primerjavi s polletnim rezultatom.

Predlagana podražitev proizvodov za 9 % na račun stroškov, ki je bila realizirana 1. avgusta, izgube do konca leta ne bo odpravila, vsekakor pa bistveno vpliva na njeno zmanjšanje. Primerjava s planskimi podatki je prav pri tej temeljni organizaciji potrebna posebne razlage, saj smo načrtovali podražitev v višini 22 % in

to že od 1. julija 1979 dalje, planirali pa smo tudi 400 ton izvoza, ki pa seveda ne bo realiziran. Brez upoštevanja teh dveh postavk pa bi morala izguba biti zajeta tudi že v planu.

Pekarska dejavnost je po rezultatih v devetih mesecih dokaj akumulativna, tako da ni nobene pekarske TOZD v izgubi. Nove cene pekarskih izdelkov in struktura proizvodnje v tem obdobju kažejo dokaj ugodne rezultate, čeprav stroški peke precej naraščajo, kot tudi direktni stroški izpeke kruha (gorivo, električna energija, posebni dodatki in osebni dohodki).

Konditorstvo izkazuje dokaj ugodne rezultate, tako TOZD Imperial kot tudi Gorenjka in Šumi. Pri Šumiju so visoko akumulativni kandidni proizvodi, medtem ko pa desertni oddelek izkazuje negativni rezultati. Na nižjo realizacijo in zmanjšanje dohodka pa so vplivali remontni izvedeni v tem obdobju.

To je bil samo globalni prežev po dejavnostih v kombinatu.

Pomembno delo v kontroli

Darinka Zajčeva dela kot tehnik v kontroli v Šumijevem laboratoriju. Med vrečkami »odsluženih« bonbonov, epruvetami in tehničnimi formulami, ki razodevajo patentne skrivnosti in take, za vsaka usta, ki bi se rada posladkala — izvemo za nekaj dejstev, ki jih moramo sporočiti tudi drugim.

»Na kaj lahko vpliva tehnik v kontroli kvalitete?«
 »Opozorim lahko na to, da manjka dodatek v bonbonih (kislina), v času ko še teče postopek, še preden pride do serijske proizvodnje...« pomisli, in pogovor steče bolj sproščeno. »Vlage ne moremo takoj določiti, postopek dlje traja. Pomembno je polnilo, pa kvaliteta bonbonskega obliva (pri čokoladnih desertih). Na moje opozorilo lahko napako ne mudoma popravijo. Ta naš novi stroj ima vse avtomatsko urejeno, tako tudi dodajanje določene sestavine. Pritisneš na gumb, določen procent sestavine se nadočne pomeša z drugimi primesmi, in napaka se izravna... Prav tako lahko neko sestavino odvzamemo, zmanjšujemo njeno količino.«

Z referendumom v Pekatetah

Na referendumu TOZD Pekarne Ljubljana

Delavke Šumija pri pakirnem stroju

Nova linija za večjo proizvodnjo

Nadaljevanje s 6. strani

Kaj pomeni ta investicija za Šumi?

»Ta investicija pomeni podvojitih kapacitet proizvodnje, obenem pa smo morali pomisliti na zvišanje porabe električne energije, pare, vode, vsega, kar sodi poleg novih linij. Z investicijsko naložbo pa bomo šli naprej, ker bi radi na čim manjšem prostoru dosegli čim večjo produktivnost. Želimo slediti planu, izpolnjevati našo proizvodnjo, predvsem pa nočemo zaspati na lovorikah.«

Prebiti se na jugoslovansko tržišče

Naš TOZD Šumi glede na svojo kapaciteto in značaj proizvodnje, sodi med vodilne proizvajalce v Jugoslaviji, ker pokriva 12% celotne jugoslovanske proizvodnje

in je med prvimi proizvajalci trdih in polnjenih bonbonov.

mi se bomo lahko utrdili, kot glavni proizvajalec na našem tržišču. Istočasno pa bomo ustvarili potrebne kapacitete za izvoz, ki postaja v današnjih pogojih gospodarjenja pogoj za naše redno delo. Izvoz pa je pomemben s stališča, da predvsem uporabljamo domačo surovino in embalažo. Pri tem bi omenil prvi izvozni korak Šumija v letošnjem letu: 1 kontejner gumi bonbona v Ameriko in pošiljko lizik v Nemčijo in Avstrijo. Skoraj gotovo je, da bomo v naslednjem letu izvozili 200 ton lizik na Bližnji vzhod. Problemi, ki se pojavljajo pri izvozu so predvsem izredno visoke domače cene surovin (sladkor je dvakrat dražji od svetovne cene), kaže pa se možnost, da bomo imeli diferencirane cene.«

Koliko je stala nova proizvodnja linija in kakšni so načrti proizvodnje Šumija na tej liniji?

»Celotna investicija je znašala 4 milijarde 492 milijonov dinarjev. Z aktiviranjem novih kapacitet, bomo lahko postopoma do leta 1984 proizvedli 9700 ton konditorskih proizvodov; popolno aktiviranje kapacitet predvidevamo z 10% stopnjo rasti. Da pa bomo vse to aktivirali, bodo še nujno potrebne investicije v sedanja ozka grla. To pa je zavijalni in pakirni stroj ter prostori. Šumi praktično nima več potrebnega prostora za skladiščenje surovin in embalaže. Skladišče gotovih izdelkov pa bo s predvidenimi kapacitetami postalo premajhno. To nam narekuje, da smo v srednjeročnem planu (1981—1985) planirali izgradnjo nove proizvodnje in poslovnih prostorov,« je dejal Janez Železnikar.

TOZD PEKARNE LJUBLJANA PONUJILE ROKO PEKATETAM

Ivan Cimerman

Odločitev in solidarnostna rešitev

Dočakali smo: kocka je padla, »makaronke« ne bo več!

Agonija tega mladega samostojnega tozda je bila pravzaprav kratka v primeri z dejstvom, da je bila tovarna testenina osnovana v letu 1925. Kot mati je bila, ta naša »makaronka«, pravijo starejši delavci. Vmes je pravzaprav dala življenje, jim pomagala in zdaj, ko bi ji morali biti otroci hvaležni, so se ji izneverili in jo poslali v — hiralnico.

Odločitev za ta korak se ve ni bila lahka. Vrsta sestankov, usklajevanj in razprav je končno rodila sklep: Tozd Pekarne Ljubljana vzamejo pod streho Tozd Pekatete.

Seveda se ob takih priložnostih sproži niz komentarjev, ki jih je težko vse zajeti. Stanje, kakršno je vladalo zadnje mesece, je bilo nevzdržno, delavci so naredili vse, kar je bilo v njihovih močeh, delali so ne glede na delovni čas, ob sobotah, vendar... Zakonitosti proizvodnje in tržišča so neizprosne.

Ekonomski in čustveni plat bje-ta svoj boj in nas hkrati opozarjata, da je treba tehtna in strokovna opozorila ljudi, ki delajo vse svoje življenje na določenem področju — pravočasno upoštevati.

Centralni delavski svet, ki se je sestel 16. 11. 1979, je prisluhnil najprej obrazložitvi sedanjega direktorja TOZD Pekatete tov. Eda Novaka. V grobih orisih je razložil ves potek dogodkov, ki so pripeljali do sedanjega stanja:

Dve leti samostojnega tozda

V sestavu Žita posluje Tozd Pekatete od 1. 1. 1978. leta. Ves čas niso ustvarjali ustrezne akumulacije, pač pa so poslovali na meji donosnosti. Rešitev svojih proizvodnih problemov so iskali v okviru testeninske dejavnosti v Jugoslaviji. Izgube so hoteli pokriti z novimi artikli, 1978 so predlagali 23% zvišanje cen. Po enem letu so jim odobrili v Zveznem zavodu za cene 8,7% povišanje, medtem pa so občutno narasli stroški za energijo, surovine, embalažo..., cene proizvodov niso rastle vzporedno z drugimi industrijskimi artikli, z iztržki niso mogli pokriti vseh stroškov, da o skladih in o amortizaciji niti ne govorimo. Uvoženi stroji v Tozd Pekatete so iz leta 1967 in 1969.

Vedno večji stroški vzdrževanja, slabša kvaliteta proizvodov in rast novih tovrstnih tovarn — dve v Vojvodini in ena v Prištini — so poleg dejstva, da je jugoslovanska testeninska dejavnost izkoriščena 55%, dovolj tehtni za to odločitev. Težko stanje na tržišču, »dumpinške« cene in niz drugih vzrokov so privedli do odločitve: ukinitve Tozd Pekatete.

Prenehanje Tozd Pekatete in združitev dela in sredstev s Tozd Pekarne Ljubljana

Ker je za oba tozda veliki skupni mnogokratnik ravno proizvodnja testa in testenih izdelkov, so našli skupen jezik. TOZD Pekarne Ljubljana razvija svoje dejavnosti, zlasti obrat zmrznjene hrane in drugo.

Posebna komisija za sanacijski program

Vsa proizvodnja se ne bo ustavila! V Pekatetah bodo še nadalje proizvajali jušno testo, ribano kašo in bleke ter artikle v posebni embalaži. Preuredili bodo kratko linijo in izboljšali način pakiranja, kupili bodo nov pakirni stroj.

Kaj predvideva sanacijski program?

Za pakirni stroj, roto peči in oblikovalne stroje, za preselitev, montažo, demontažo, notranji transport in nove tire med obema sedanjima tozdoma — bodo predvidoma znašali stroški 820 milijonov starih din.

Po živahni razpravi, ki se je razvnela na zadnjem delavskem svetu DO, je Rudi Cedilnik iz Tozd Pekarne Ljubljana pozval vse tozde iz Žita k solidarnosti, da pomagajo rešiti združevanje in pokrivati stroške sanacije. Branko Mihelič iz Tozd Šumi je menil, da moramo hitreje slediti tehnološkim spremembam in obnavljati naše strojne parke, da se ne bi ponovila takšna situacija, v kakršni je zdaj Tozd Pekatete.

Referendum v Tozd Pekatete

Dne 19. 11. 1979 so glasovali delavci Tozd Pekatete na referendumu. sredstev s Tozd Pekarne Ljubljana.

Izidi glasovanja so bili sledeči: Od 54 zaposlenih jih je glasovalo 44.

— ZA je glasovalo 40 delavcev ali 91%.

— PROTI sta glasovala dva ali 4,5%.

— Dve glasovnici ali 4,5% sta bili neveljavni.

Referendum v Tozd Pekarne Ljubljana

Dne 23. 11. 1979 je tudi v Tozd Pekarne Ljubljana potekal referendum kot v Tozd Pekatete.

Tudi delavci tega tozda so se sicer z manj navdušenja, pa vendarle z visokim odstotkom odločili »za«.

Rezultati glasovanja pa so bili: Od 340 delavcev jih je glasovalo 307 ali 90,29%.

— ZA je glasovalo 267 delavcev ali 78,52%.

— PROTI jih je bilo 35 ali 10,29%.

— NEVELJAVNIH je bilo 5 glasovnic ali 1,47%.

Ob koncu bi bilo potrebno povedati še to, da so TOZD Pekatete po letošnjem polletnem obračunu, ki je spet prikazoval izgubo, morale začeti iskati takoj rešitev, da bi lahko delavci Pekatete imeli zagotovljene osebne dohodke. Tu pa je med prvimi nastopila TOZD Pekarne Ljubljana, ki jim je solidarnostno ponudila pomoč. V takih primerih, v tem času, ko prenekatere temeljne organizacije, pa ne samo v našem kombinatu, ampak tudi drugje doživljajo krizo zaradi objektivnih težav in razmer na tržišču, je solidarnost druge temeljne organizacije, ki priskoči na pomoč, nekaj zelo humanega in velikega.

Delo je naredilo iz opice človeka

Mnoge opice so rajši delo zamudile in ostale — opice. Ko je človek živel v kameni dobi in ga je zeblo, je ubil medveda, da je dobil kožuh, ulovil ribo, da je našil otroke in družico (žen še ni bilo, magistrata v votlini tudi ne). Populil je plevel in gojil žito in užitne gomolje. Pod večer si ni razbijal glave s tem ali naj dela ali ne. Nekaj ga je sililo, da mora živeti, zato je šel iz votline na lov in ribolov. Raje je ubil bizona s kamnom, kot da bi umrl od lakote.

Ko se je skrtil med zidove koč, zavaroval in napolnil kašče, ga je nenadoma minila ta nujnost, da bi ubijal medvede za kožuh in meso. Vedno več možnosti je bilo, da se je delu izmuznil ali pa se odločil za ali proti delu. Enim je postalo delo potrebno, radi so ga opravljali in uživali so pri njem, drugim pa je postalo neznanstvo zoprno. Vzeli so vse kožuhe v vasi, zapregli govedo in šli prodajat kože. Za izkupiček so lahko igrali za pisane kamenčke, pili opojne pijače in poležavali v prvotnih gostilnah, kjer so jim stregle delno kožuhovinsto oblečene pranatakarice.

Tako so se eni odtegnili delu, lovu in ribolovu in ga prepustili drugim. Eni so delu lahko pobegnili, drugi pa so kar radi lovili. Danes je lov na medvede privilegij diplomatov, ki opravljajo neopredeljeno delo.

Profesionalni delavci so se

izoblikovali v velikih družinah. Lovec na medvede, ki ni mogel v votlini poslušati kričanje šestih otrok in žene, ki je mahala z gorjačo, je preprosto šel v naravo loviti, pa naj je deževalo ali ne. Zatekel se je v delo — lov kot rešitelja.

Sosed v sosednji votlini pa ni imel otrok in poleg tega ga je grela lepa žena, in sploh... Ta je bežal pred delom pod kožuhovino, dokler ju ni zasačila lakota. Ti ženskarji so bili praočetje delomrznežev.

Bili so lovci, ki niso nič ujeli ali pa jih je medved poškodoval, pa niso več dovolj hitro tekli. Ker divjadi niso več dohiteli, so začeli rezljati kipece medvedov. Vso zatajevano bolečino, ves rodovni ponos, vso zgodovino plemena so izlili v les ali kamen. Boleče so rojevali prvo delitev dela. Tako niso zapadli v malodušje, melanholijo in so ohranili svojo življenjsko radost.

Tako je šlo človeštvo sreči nasproti, zamenjavalo je tri kožuhe za en dober lok. Potem pa je neki norec izumil denar. V kovance se je skrilo delo tisočerih rok. Zdaj gre iz rok v roke, to delo tisočerih rok.

ln prišel je čas, ko nihče več ne beži v delo, to je v denar, da bi šel iz rok v roke. Raje steguje roke, razvite ali nerazvite, in čaka, da dobi kovanec, v katerem je skrito tuje delo.

Ivan Cimerman

Znanje je naš vsakdanji kruh

PISMO IZ MARIBORA

Stane Legat — ravnatelj živilskega šolskega centra Maribor

Izobraževanje potrebno ali ne?

Izobraževanje je pridobivanje znanja, delovnih spretnosti in navad. Lahko rečemo, da je učno delo, oblika učenja — skratka — način pridobivanja in razvijanja sposobnosti za delo. Brez potrebne izobrazbe ne moremo računati, da bo delo kakovostno op-

najenostavnejši poklici, ki terjajo krajši čas izobraževanja, do diplomiranih inženirjev živilske tehnologije, ki pridobijo poklic na visoki šoli. Pa poglejmo razpredelnico poklicev, ki pridejo v poštev predvsem za delavce kombinata:

ki ima najmanj tri leta delovnih izkušenj v dejavnosti iz katere želi pridobiti poklic in imeti dokončano osnovno šolo. Izobraževanje traja, зависno od organizacije izobraževanja, leto do leto in pol.

9. pekovski delovodja
10. konditorski delovodja
11. mlinarski delovodja
12. živilski tehnik z usmeritvijo: pekarstvo ali konditorstvo.

To so najzahtevnejši srednji poklici. Enega od njih lahko pridobi delavec, ki ima poklic peka oziroma konditorja in najmanj tri leta delovnih izkušenj v določeni živilski tehnološki usmerjenosti. Delovodski poklici imajo poudarek na organizacijsko gospodarskih znanjih, dočim je živilski tehnik poklic, ki terja dosti znanja iz vseh vidikov proizvodnje živil in same tehnologije. Poklic iz te skupine lahko pridobi delavec v dveh letih šolanja. Kdor pridobi enega od poklicev te skupine pridobi pravico, da lahko nadaljuje izobraževanje neposredno na visoki šoli, konkretno na Biotehnični fakulteti, oddelku za živilsko tehnologijo.

Kje in kako lahko pridobite poklic?

Izobraževanje organizira edina slovenska šola za izobraževanje živilskih kadrov. To je živilski šolski center Maribor, ki ima organizirano posebno enoto za izobraževanje ob delu.

Izobraževanje je temelj za sodobno napredno proizvodnjo. Težiti bi morali, da bi vsi delavci čimprej pridobili vsaj osnovni poklic. Dogovori samih delavcev bi morali biti takšni, da bi spodbujali vključevanje čim večjega števila delavcev v izobraževalni proces.

SMUČARJI

XIII. zimske športne igre živilcev bodo marca 1980. Vse smučarje — delavce živilskega kombinata ŽITO pozivamo, da se prijavijo pri vodji smučarske sekcije v TOZD ali informativni službi DSSS, da bi lahko organizirali pravočasne treninge in izbor reprezentance.

Rekreacijski aktiv ŽK ŽITO

ravljeno. Sleherni delavec bi moral imeti ustrezno izobrazbo za delo, ki ga opravlja.

Tako nekako bi lahko zastavili izhodišča za naša razmišljanja v smeri odgovora na vprašanje: ali je izobraževanje potrebno ali ne? Prav bi bilo, da najde odgovor na to vprašanje sleherni delavec, še bolje pa bi bilo, če bi našel željo in razloge za vstop v izobraževanje.

Kaj razumemo pod pojmom poklicna izobrazba?

Vsak delavec, torej tudi vsi delavci kombinata, naj bi imeli določeno poklicno izobrazbo. Imeli naj bi vsak svoj poklic. Poklicna izobrazba je zgrajena iz znanj in spretnosti za delo v določenem ožjem in širšem delu delovnega procesa. Čim bolj zahtevno je delo, čim več terja znanja, čim bolj mora biti nekdo delovno spreten, tem širši in bolj zahteven je poklic. Hkrati z zahtevnostjo poklica, se daljša tudi čas izobraževanja.

Katere poklice poznamo v proizvodnji živil rastlinskega porekla?

V živilsko industrijo nasploh se vključujejo delavci različnih živilskih poklicev. Med njimi so

1. živilski delavec v mlinarstvu
2. živilski delavec v pekarstvu
3. živilski delavec v testeninarstvu
4. živilski delavec v konditorstvu
5. skladiščnik živil
6. strojni embaler živil

To je skupina najenostavnejših poklicev. Ti tudi terjajo najkrajši čas izobraževanja. Delavec, ki že dela najmanj leto dni v živilski dejavnosti za katero želi pridobiti poklic živilskega delavca, na primer v pekarstvu, če želi postati živilski delavec v pekarstvu, lahko pridobi ta poklic v 6 do 8 mesecih, závisno od organizacije tedenskega pouka (od 8 do 12 učnih ur tedensko). Seveda mora imeti poprej dokončanih najmanj 6 razredov osnovne šole. Mimogrede: vsi tisti delavci kombinata, ki opravljajo najrazličnejša najenostavnejša dela, bi lahko, če že ne morali, pridobiti vsaj ta najenostavnejši poklic.

7. pek
  8. konditor
- To sta že zahtevnejša poklica. Ta poklic lahko pridobi delavec,

Dopisujte in sodelujte z nami pri urejanju našega Glasnika!

Svečana podelitev priznanj jubilarantom v TOZD Mlini

V svečanem vzdušju, ki je enkratno v življenju, so se srečali dolgoletni in zvesti delavci Tozd Mlini. Jedilnica, ki je služila za svečano dvorano, je bila slavnostno pripravljena. Sodelavke, fantje in možje so se nekako v zadregi pripravljali na svečano sejo in zavzemali svoja mesta ob omizju. Poleg glavnega direktorja, ing. Bratine, se je svečanosti udeležil tudi bivši direktor Franc Puterle, tov. Janez Slovenec, nekdanji direktor splošnega sektorja DSSS in drugi. Diplome je izročal in vsem prisrčno čestital direktor Tozd Mlini, ing. Jože Šefman in predsednik DS Tozd Mlini, tov. Stane Repar. Slavnostni nagovor je imel prizadevni in neumorni predsednik sindikalne konference Tozd Mlini, Gregor Breznik.

Ob tej priložnosti niso pozabili na svoje dolgoletne, v letu 1979 upokojene delavce, katerim so izročili spominska darila. Po svečanem kosilu se je razvil prisrčen razgovor in družabni popoldan, kjer so udeleženci obujali spomine na prijetne in težke dneve v času razvoja kombinata, ki so mu posvetili svoja najlepša leta.

Veliko število dolgoletnih sodelavcev pa dokazuje, da je ta kolektiv vedno tovariško »držal skupaj« in je lahko po enotnosti in delovni prizadevnosti za zgled.